

**การขยายผลการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก
ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐาน
โดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา**

**THE EXPANDING OF RESULTS OF CURRICULUM DEVELOPMENT FOR EARLY
CHILDHOOD TEACHERS, TEACHER ASSISTANTS AND CAREGIVERS
ACCORDING TO THE PROFESSIONAL COMPETENCIES IN THE AREA-BASED
EDUCATIONAL AFFILIATION AND THE EDUCATION PARTNERS**

พรชูลี ลังกา¹ นิสารัตน์ อิศระมโนรส^{2*} เอื้ออารี จันทร³ วิไลลักษณ์ ลังกา⁴

ชนะศึก นิชานนท์⁵ ปุณยวีร์ จิโรภาสวรพงศ์⁶ พรรัก อินทามระ⁷

Phornchulee Lungka¹ Nisarath Issaramanorose^{2*} Ua-aree Janthon³

Wilailak Langka⁴ Chanasuek Nichanong⁵ Poonyawee Chiropasworrapong⁶ Pornluck Intamra⁷

^{1,2,3,5,6,7} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

^{1,2,3,5,6,7} Faculty of Education, Suan Dusit University, Thailand

⁴ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ Faculty of Education, Srinakharinwirot University

*Corresponding Author E-mail : i_nisarath@hotmail.com

Received:, 2020; Revised:,; Accepted:,

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา และ 3) เพื่อประเมินคุณภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 40 คน ประกอบด้วย ครูปฐมวัยและครูผู้ช่วย จำนวน 30 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 10 คน ได้มาจากการเลือกแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาครู 2) แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา 3) แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กที่มีต่อกิจกรรมในหลักสูตรฯ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของตนเองมากที่สุด 2 ด้าน คือ สมรรถนะด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และสมรรถนะด้านสื่อและนวัตกรรม 2) ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตร พบว่า คะแนนเฉลี่ยคุณภาพของหลักสูตรในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.59, S.D. = 0.55$) 3) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ก่อนและหลังการอบรมในหลักสูตร พบว่า ในภาพรวมหลังการอบรม ($M = 4.85, S.D. = 0.46$) สูงกว่าก่อนการอบรม ($M = 4.45, S.D. = 0.64$) และ 4) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการอบรมในหลักสูตร พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63, S.D. = 0.56$)

คำสำคัญ : หลักสูตรการพัฒนาครู, อิงพื้นที่เป็นฐาน, ภาคนิพนธ์ทางการศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) to study the professional development needs of early childhood teachers, teaching assistants, and caregivers regarding their instructional competencies, 2) develop a curriculum for early childhood teachers, teaching assistants, and caregivers that aligns with early childhood competencies and is suitable for all affiliations using an area-based approach with participation from educational partners, and 3) evaluate the quality and effectiveness of the curriculum for early childhood teachers, teaching assistants, and caregivers that aligns with early childhood competencies and is suitable for all affiliations using an area-based approach with participation from educational partners. The sample consisted of 30 early childhood teachers, teaching assistants, and 10 caregivers in Suphan Buri Province, in total 40 people, selected through multi-stage random sampling. The research instruments comprised: 1) A needs assessment interview form for professional development, 2) an evaluation form for the early childhood teacher development curriculum that aligns with early childhood competencies and is suitable for all affiliations using an area-based approach with participation from educational partners, 3) a competency assessment form for teaching and learning management of early childhood teachers, teaching assistants, and caregivers, and 4) a satisfaction assessment form regarding curriculum activities for early childhood teachers, teaching assistants, and caregivers. The statistics used for data analysis included Mean, Standard Deviation, and content analysis for qualitative data. The research findings found that; 1) early childhood teachers, teaching assistants, and caregivers expressed the highest need for developing two areas of their teaching competencies: early childhood learning experience management competency and media and innovation competency, 2) The curriculum quality assessment results showed that the overall average quality score of the curriculum was at the highest level of appropriateness ($M = 4.59, S.D. = 0.55$), 3) The comparison of teaching and learning management competencies of early childhood teachers, teaching assistants, and caregivers before and after curriculum training showed that the overall post-training scores ($M = 4.85, S.D. = 0.46$) were higher than pre-training scores ($M = 4.45, S.D. = 0.64$) and 4) The overall satisfaction assessment of the curriculum training revealed that early childhood teachers, teaching assistants, and caregivers reported the highest level of satisfaction ($M = 4.63, S.D. = 0.56$).

Keywords: Teacher Development Curriculum, Area-Based Approach, Educational Partnership

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญต่อรากฐานการพัฒนาประเทศ ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานของภาครัฐได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ซึ่งได้กำหนดไว้ในหมวด 1 มาตรา 5 เรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีใจความว่า “ให้พัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครบทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ปลูกฝังคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม การสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับเด็กปฐมวัย รวมถึงผู้ดูแลเด็ก ต้องมีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย” จากงานวิจัยหลายงานระบุตรงกันว่า การพัฒนาเด็กในช่วง 0 - 6 ปี เป็นช่วงที่เด็กจะเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากการพัฒนาการทางสมองของเด็กจะเติบโตอย่างรวดเร็วถ้าเด็กได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ถือเป็นพื้นฐานทางการศึกษาที่สำคัญต่อไปในอนาคต ซึ่งการพัฒนาเด็กปฐมวัยถือได้ว่าเป็นการสร้างรากฐานในการพัฒนาชีวิตที่สำคัญซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศในด้านอื่น ๆ ตามมา (ยูนิเซฟประเทศไทย, 2563; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพนั้นจะต้องอาศัยผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องที่ทำหน้าที่ในการดูแล อบรมเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะการดูแลเด็กปฐมวัยในระบบการศึกษาให้มีพัฒนาการเหมาะสมตามหลักวิชาการแล้ว เด็กก็จะสามารถเติบโตไปเป็นคนที่ดีมีคุณภาพส่งผลดีต่ออนาคตของสังคมและประเทศชาติด้วย ดังนั้น การศึกษาจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี โดยมีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เป็นของภาครัฐ และเอกชน ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีทักษะชีวิต และทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ได้ระบุแนวทางในการผลิตครูหรือพัฒนาครูปฐมวัย และผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ตามมาตรา 23 ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้หน่วยงาน ที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นผู้ดูแลเด็ก มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัยการจัดการศึกษาในช่วงปฐมวัย เป็นสิ่งสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย การที่เด็กได้รับการดูแล และการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดี และส่งผลต่อช่วงวัยต่อไป ซึ่งคุณภาพของเด็กปฐมวัยจะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของประชากรไทยในอนาคต ครูปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างมาก ต่อการจัดการเรียนรู้ การพัฒนา และดูแลเด็กปฐมวัย แต่เนื่องจากการผลิตครูปฐมวัยในปัจจุบันยังมีความท้าทาย หลายประการ เช่น คุณลักษณะของครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก ครูผู้ช่วย ยังไม่ตอบสนองต่อสถานการณ์ความต้องการ และบริบทของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ครูจะต้องทำงานเมื่อจบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) นอกจากนี้ ยังไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งหลักสูตรที่เกี่ยวข้องยังไม่สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ โดยในแต่ละพื้นที่มีบริบทการทำงานที่แตกต่างกัน และควรส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562)

ในปี 2562 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ดำเนินงานภายใต้ชุดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาข้อเสนอในการปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ช่วย โดยอีก 2 สถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินงานภายใต้ชุดโครงการเดียวกัน คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ซึ่งทั้ง 3 สถาบัน มีความโดดเด่น ประสบการณ์และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเด็กปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และจัดหลักสูตรสำหรับการผลิตและพัฒนาครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ช่วย ซึ่งผลการวิจัยที่เสร็จสิ้นมีข้อเสนอที่หากมีการทดลองในรูปแบบของปฏิบัติการในพื้นที่จริง เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ช่วย ตลอดจนแนวทางการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาด้านปฐมวัย ซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอของการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ช่วย ในลักษณะของการปฏิรูปให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของเด็กปฐมวัยได้ในที่สุด

จากการศึกษายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จ พบว่า เกิดจาก การนำแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่มาเป็นฐานในการพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยไม่ผูกติดหรือรอสวนกลางดำเนินงานเพียงลำพัง เช่น การกำหนดโจทย์ปัญหาหรือเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนของแต่ละพื้นที่ การร่วมกันออกแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สนับสนุน ตลอดจนตรวจสอบการใช้ทรัพยากรการศึกษา เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการ สามารถตอบโจทย์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน บนฐานข้อมูลความรู้และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์, 2560) จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จึงเป็นกลไก และตัวบ่อนสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กและครูผู้ช่วย ให้บรรลุผลในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จนเกิดผลในการพัฒนาสมรรถนะของครูและเด็กให้เป็นไปตามเป้าหมาย คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการดำเนินโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ช่วย ที่ครอบคลุมทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา

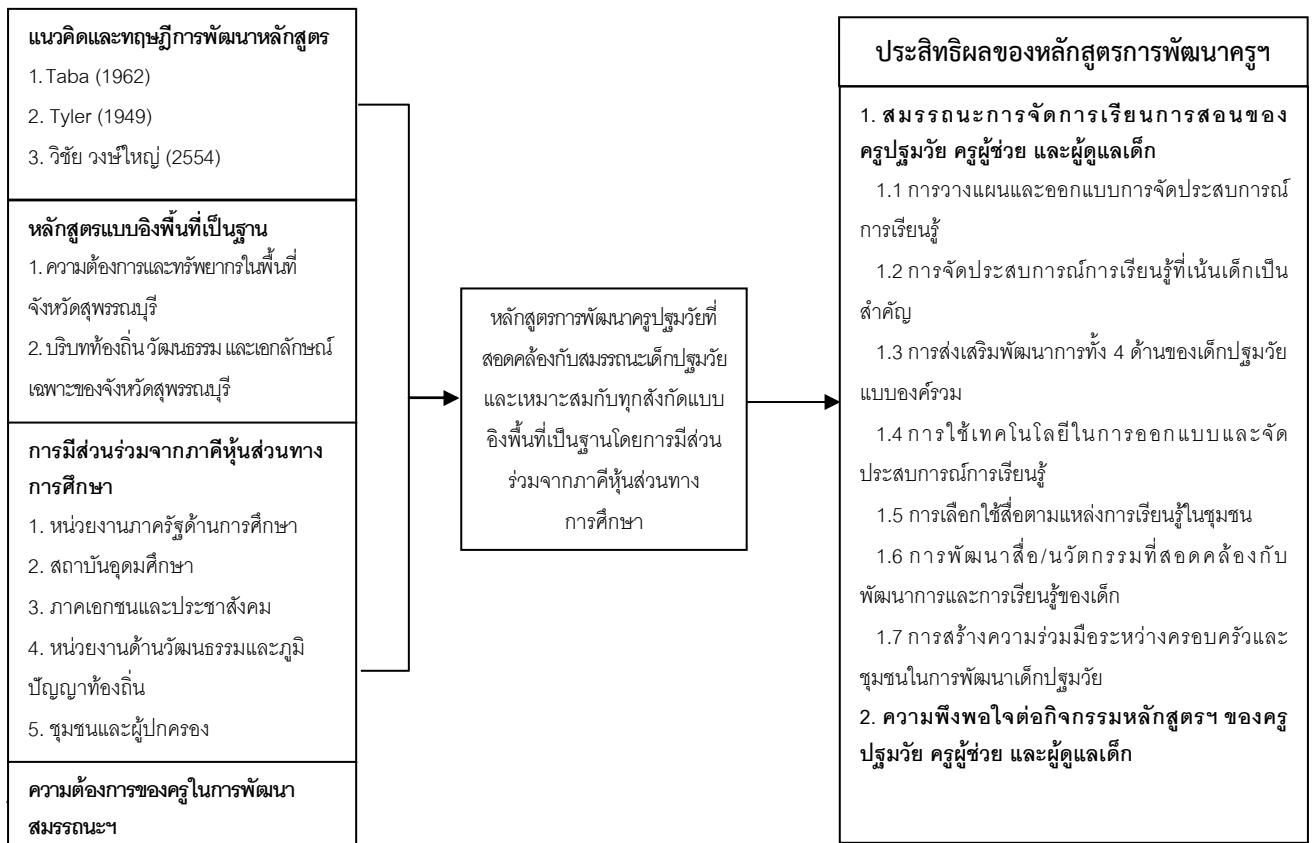
การวิจัยครั้งนี้เลือกจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัย โดยมีเหตุผลสำคัญหลายประการ คือ จังหวัดสุพรรณบุรีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม และมีแหล่งโบราณคดีสำคัญหลายแห่ง เช่น เมืองโบราณอู่ทอง หอคอยบรรหาร วัฒนังกร มีวัฒนธรรมพื้นบ้านที่โดดเด่น เช่น เพลงอีแซว การละเล่นพื้นบ้าน มีหัตถกรรมท้องถิ่น ขนมสาลี่ที่เป็นของขึ้นชื่อของจังหวัด (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, 2563) ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมนี้เป็นโอกาสในการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น อีกทั้งจังหวัดสุพรรณบุรีมีความหลากหลายของบริบทการศึกษา ทั้งในเขตเมืองและชนบท และมีสถานศึกษาปฐมวัยหลากหลายสังกัด ทั้งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ (สช.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนสาธิตที่สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ความหลากหลายนี้ทำให้การพัฒนาหลักสูตรสามารถครอบคลุมความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยในทุกสังกัด (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี, 2563) นอกจากนี้ จังหวัดสุพรรณบุรีนี้ยังมีความพร้อมของภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา โดยมีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่าง องค์กรท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี ที่มีความเชี่ยวชาญและโดดเด่นด้านการผลิตครูสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาที่เป็นหัวใจสำคัญของการวิจัยนี้

นอกจากนี้ จังหวัดสุพรรณบุรีมีนโยบายหรือแผนพัฒนาการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย เช่น โครงการ "สุพรรณบุรี : เมืองแห่งการเรียนรู้" และมีการสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจัง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี, 2563) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการดำเนินการวิจัยและการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ในอนาคต ด้วยเหตุผลดังกล่าว จังหวัดสุพรรณบุรีจึงเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินการวิจัยเพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐาน โดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา
3. เพื่อประเมินคุณภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กในจังหวัดสุพรรณบุรีของโรงเรียนทุกสังกัด ประกอบด้วย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) โรงเรียนสาธิตในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 40 คน ได้มาจากการเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การแบ่งประชากรออกเป็น 4 กลุ่มตามสังกัดของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 2) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) 3) โรงเรียนสาธิตในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. การสุ่มเลือกอำเภอ (Cluster Sampling) จำนวน 4 อำเภอ จากทั้งหมด 10 อำเภอ โดยการจับสลาก ได้อำเภอเมือง อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอบางปลาม้า และอำเภออุทุมพร

3. การสุ่มเลือกโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ทำการสุ่มเลือกโรงเรียนโดยการจับสลาก โดยใช้บัญชีรายชื่อโรงเรียนทุกสังกัดใน 4 อำเภอ ได้จำนวน 30 โรงเรียน

4. รับสมัครครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย ผู้ดูแลเด็กจากโรงเรียนที่เลือกไว้ และสนใจเข้าร่วมงานวิจัย จำนวน 40 คน แบ่งเป็นครูปฐมวัยและครูผู้ช่วย จำนวน 30 คน และ ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 10 คน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

4.1 สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้จนจบกระบวนการวิจัย

4.2 สามารถนำความรู้ และสื่อที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ หลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของหลักสูตรการพัฒนา ประกอบด้วย

1. สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก

2. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมหลักสูตรฯ ของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) คณะผู้วิจัยขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต และได้รับการรับรองเลขที่ SDU-RDI-SHS 2021-004 โดยมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (R1) ประกอบด้วย

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรแบบอิงพื้นที่เป็นฐาน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา

2. ศึกษาบริบทของจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสถานที่สำคัญของจังหวัดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. ศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัยในจังหวัดสุพรรณบุรี

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา (D1) ประกอบด้วย

1. ออกแบบหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา (ฉบับร่าง) ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ และการประเมินผล

2. ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา (ฉบับร่าง) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

3. ทดลองนำร่องใช้หลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา (ฉบับร่าง) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการนำหลักสูตรไปใช้ นำร่องก่อนการปฏิบัติจริงว่าเหมาะสมกับบริบท สภาพปัจจุบัน และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา (R2) ประกอบด้วย

1. ครูประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ก่อนการเข้าร่วมอบรมในหลักสูตรฯ

2. ครูเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นเวลา 3 เดือน กิจกรรมประกอบด้วย

2.1 การบรรยาย โดยผู้เชี่ยวชาญนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และองค์ความรู้ โดยเน้นหลักการ การศึกษาปฐมวัย รวมถึงหัวข้อการพัฒนาวิชาชีพที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.2 การลงมือปฏิบัติจริง โดยให้ผู้เข้าอบรมได้นำความรู้จากการบรรยายมาประยุกต์ใช้ผ่านการฝึกปฏิบัติ ในสถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงกับห้องเรียนจริง มีการพัฒนาและสาธิตการใช้สื่อการสอน ฝึกการจัดทำแผนการจัดการ ประสพการณ์ และมีโอกาสได้สาธิตการสอนพร้อมรับฟังข้อเสนอแนะจากเพื่อนร่วมวิชาชีพ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา การสอนของตนเอง

2.3 การสนทนาและอภิปรายกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกัน แก้ปัญหา และแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับความท้าทายในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และวิธีการแก้ไข ผ่านการ วิเคราะห์กรณีศึกษา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2.4 การมอบหมายงาน โดยให้ผู้เข้าอบรมได้แสดงศักยภาพผ่านการทำงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น การพัฒนาแผนการจัดการ ประสพการณ์ การสร้างสื่อและนวัตกรรมการสอน และการนำแนวคิดที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์การสอนจริง เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนอย่างเป็นระบบ

2.5 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน เพื่อเรียนรู้ในหัวข้อต่าง ๆ ผ่านการแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีและ การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีการนำเสนอความสำเร็จและบทเรียนที่ได้เรียนรู้ เปิดโอกาสให้เกิดการสร้างเครือข่าย ระหว่างครูปฐมวัย

3. ครูประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของตนเอง หลังเข้าร่วมอบรมในหลักสูตรฯ

4. ครูประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตรฯ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัย และเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา (D2) ประกอบด้วย

1. ตรวจสอบประสิทธิผลของหลักสูตรฯ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตรมา ประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ทั้งในด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายละเอียดที่เป็นองค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีความถูกต้อง เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กขบับสมบูรณ์ ที่พร้อมสำหรับการนำไปใช้จริงในการพัฒนาครูต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แบบสัมภาษณ์ความต้องการของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน

1.2 แบบประเมินหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา

1.3 แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย

1.4 แบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อกิจกรรมในหลักสูตรฯ

2. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ความต้องการของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน

1) กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ความต้องการของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน

2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้อง โดยค่า IOC ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบประเด็นครบถ้วนตามกรอบนิยามหรือไม่ ภาษาและสำนวนของข้อความเหมาะสมหรือไม่

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพของแบบประเมินหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ สำหรับการสร้างแบบประเมินหลักสูตร

2) กำหนดขอบเขตในการประเมินหลักสูตรฯ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ และการประเมินผล

3) สร้างแบบประเมินประเมินหลักสูตรฯ โดยสร้างเป็นข้อความที่เป็นรายการประเมิน ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ใช้เกณฑ์ 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายคะแนนของตัวเลือกในแบบสอบถามแต่ละข้อ ดังนี้

5 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเหมาะสมระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเหมาะสมระดับมาก

3 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเหมาะสมระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเหมาะสมระดับน้อย

1 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

4) นำแบบประเมินประเมินหลักสูตรฯ ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้อง โดยค่า IOC ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

5) คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

2.3 การสร้างและการหาคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ สำหรับการสร้างแบบประเมิน และสมรรถนะด้านการสอนของครูปฐมวัย

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ดังแสดงใน

ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย

สมรรถนะการจัดการเรียนการสอน	ประเด็น
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	1. การวางแผนและออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ 3. การส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัยแบบองค์รวม 4. การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 5. การสร้างร่วมมือระหว่างครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
สื่อ/นวัตกรรม	1. การเลือกใช้สื่อตามแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน 2. การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

3) สร้างแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย โดยสร้างเป็นข้อความที่เป็นรายการประเมิน ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ใช้เกณฑ์ 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายคะแนนของตัวเลือกในแบบสอบถามแต่ละข้อ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ครูแสดงออกถึงการมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถประยุกต์ใช้/แก้ปัญหา/ออกแบบได้เป็นอย่างดี

4 คะแนน หมายถึง ครูแสดงออกถึงการมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถประยุกต์ใช้/แก้ปัญหา/ออกแบบได้

3 คะแนน หมายถึง ครูแสดงออกถึงการมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติ/ดูแลเด็กได้

2 คะแนน หมายถึง ครูแสดงออกถึงการมีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลเด็ก

1 คะแนน หมายถึง ครูแสดงออกถึงการมีความรู้ในการดูแลเด็ก

4) นำแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัยที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้อง โดยค่า IOC ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

5) คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และนำแบบสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ไปทดลองใช้กับครูปฐมวัยในจังหวัดสุพรรณบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับ 0.92

2.3) การสร้างและการหาคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อกิจกรรมในหลักสูตรฯ

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมในหลักสูตรฯ

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมในหลักสูตรฯ ประกอบด้วย ด้านวิทยากร ความประโยชน์ต่อการทำงาน ระยะเวลาในการอบรม ความพร้อมของอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ และภาพรวมในการจัดกิจกรรม

3) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมในหลักสูตรฯ โดยสร้างเป็นข้อความที่เป็นรายการประเมิน ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ใช้เกณฑ์ 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายคะแนนของตัวเลือกในแบบสอบถามแต่ละข้อ ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

4) นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมในหลักสูตรฯ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้อง โดยค่า IOC ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

5) นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมในหลักสูตรฯ ไปทดลองใช้กับครูปฐมวัยในจังหวัดสุพรรณบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับ 0.82

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน พบว่าสมรรถนะที่ครูต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด 2 ด้าน ดังนี้

1) สมรรถนะด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ครูทุกคนต้องการพัฒนาตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กมากที่สุด รองลงมา คือ สมรรถนะด้านการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัยแบบองค์รวม ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทั้งนี้เนื่องจากครูจำเป็นต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กผ่านระบบออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับการจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัย อีกทั้งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ยังไม่สามารถตอบสนองการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัยแบบองค์รวมได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะด้านสังคมที่เด็กขาดการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู รวมถึงด้านร่างกายที่มีข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

2) สมรรถนะด้านสื่อและนวัตกรรม ครูส่วนใหญ่มีความต้องการในการพัฒนาด้านการเลือกใช้สื่อตามแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากครูส่วนใหญ่ใช้สื่อและของเล่นสำเร็จรูปที่มีขายทั่วไป โดยสื่อดังกล่าวไม่ได้สอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของสุพรรณบุรี เช่น การทำขนมสาเล่ การจักสานไม้ไผ่ การทอผ้าพื้นเมือง ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และครูส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น หอศิลป์บรรหาร พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุพรรณบุรี ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี บึงฉวาก วัดมังกร และอนุสรณ์ดอนเจดีย์ ซึ่งเป็นสถานที่ที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้และมีประสบการณ์ตรง อีกทั้งวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีทิ้งกระจาด งานอนุสรณ์ดอนเจดีย์ การแสดงเพลงอีแซว ที่สามารถสอดแทรกในการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความภาคภูมิใจในท้องถิ่นให้กับเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ ครูยังต้องการพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนที่มีต้นทุนต่ำ โดยใช้วัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้ที่สามารถหาได้ง่ายในชุมชน เพื่อให้สามารถผลิตสื่อที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ และเหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการพัฒนาสื่อดิจิทัลที่สามารถใช้ได้ทั้งในห้องเรียนและการเรียนออนไลน์ เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง

2. ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรการพัฒนาคูรูภูมิวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กภูมิวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรการพัฒนาคูรูภูมิวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กภูมิวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา พบว่า ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยคุณภาพของหลักสูตรฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.59, S.D. = 0.55$) สามารถนำไปใช้ได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าหลักการของหลักสูตรมีความชัดเจนและสอดคล้องกับชื่อของหลักสูตร วัตถุประสงค์สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตรมีความครบถ้วน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับบริบทในท้องถิ่น รูปแบบการจัดกิจกรรมสามารถส่งเสริมสมรรถนะของครูภูมิวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กได้ และสื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน คือ 4.8 คะแนน ส่วนคะแนนด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมเน้นการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลสามารถประเมินผลได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน คือ 4.2 คะแนน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรการพัฒนาคูรูภูมิวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก

รายการประเมิน	การประเมินคุณภาพของหลักสูตร			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล	การสรุปผล
1. หลักการของหลักสูตรฯ				
1.1 มีความชัดเจน	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
1.2 สอดคล้องกับชื่อของหลักสูตร	4.80	0.55	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
1.3 สอดคล้องกับลักษณะของหลักสูตรสมรรถนะเด็กภูมิวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐาน	4.60	0.89	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ				
2.1 มีความชัดเจน	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
2.2 สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
2.3 กำหนดเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะของครูภูมิวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กไว้อย่างชัดเจน	4.40	0.89	เหมาะสมมาก	นำไปใช้ได้
3. เนื้อหาของหลักสูตร				
3.1 มีความครบถ้วน	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
3.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
3.3 สอดคล้องกับการมุ่งพัฒนาสมรรถนะของครูภูมิวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
3.4 เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของครู	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
3.5 เน้นการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา	4.40	0.55	เหมาะสมมาก	นำไปใช้ได้
4. รูปแบบการจัดกิจกรรม				
4.1 มีความเหมาะสม กับความรู้ และประสบการณ์ของครูภูมิวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กทุกสังกัด	4.40	0.55	เหมาะสมมาก	นำไปใช้ได้

รายการประเมิน	การประเมินคุณภาพของหลักสูตร			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล	การสรุปผล
4.2 สามารถส่งเสริมสมรรถนะของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กได้	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
4.3 มีความมีความน่าสนใจ หลากหลาย และสามารถสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
4.4 เน้นการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาในการร่วมพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก	4.20	0.89	เหมาะสมมาก	นำไปใช้ได้
5. สื่อการเรียนรู้				
5.1 มีความน่าสนใจ	4.60	0.45	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
5.2 มีความหลากหลาย	4.40	0.89	เหมาะสมมาก	นำไปใช้ได้
5.3 มีความเหมาะสม	4.60	0.89	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
5.4 มีความเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
6. การประเมินผล				
6.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
6.2 สามารถประเมินผลได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.60	0.45	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้
6.3 เกณฑ์ที่ใช้สามารถประเมินผลได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.20	0.45	เหมาะสมมาก	นำไปใช้ได้
6.4 วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก	4.40	0.55	เหมาะสมมาก	นำไปใช้ได้
ภาพรวม	4.59	0.55	เหมาะสมมากที่สุด	นำไปใช้ได้

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรการพัฒนาคูปฐมวัยฯ

ประสิทธิผลของหลักสูตรการพัฒนาคูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัย และเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย และ 2) ความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการเข้าอบรมในหลักสูตรฯ

3.1 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กก่อนและหลังการอบรมในหลักสูตรฯ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะหลังการอบรม (ค่าเฉลี่ย 4.85 คะแนน) สูงกว่าก่อนการอบรม (ค่าเฉลี่ย 4.45 คะแนน) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการวางแผนและออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยหลังการอบรมสูงสุดเท่ากัน คือ 4.90 คะแนน รองลงมา คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ค่าเฉลี่ย 4.89 คะแนน และการเลือกใช้สื่อตามแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน คือ 4.86 คะแนน ส่วนสมรรถนะด้านการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัยแบบองค์รวมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.76 คะแนน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กก่อนและหลังการอบรมในหลักสูตรฯ (n=40)

สมรรถนะ (Competency)	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้				
1. การวางแผนและออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.23	0.65	4.90	0.41
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ	4.73	0.48	4.89	0.45
3. การส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัยแบบองค์รวม	4.56	0.69	4.76	0.66
4. การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบและจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.10	0.75	4.90	0.39
5. การสร้างความร่วมมือระหว่างครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.32	0.72	4.85	0.43
สื่อและนวัตกรรม				
6. การเลือกใช้สื่อตามแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	4.68	0.51	4.86	0.48
7. การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4.54	0.68	4.82	0.42
ภาพรวม	4.45	0.64	4.85	0.46

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมในหลักสูตรฯ ของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก พบว่า ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า “วิทยากรมีความรู้ในหัวข้อที่บรรยาย” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.72 รองลงมา คือ “วิทยากรสามารถตอบข้อซักถามตรงประเด็น เข้าใจง่าย” มีค่าเฉลี่ย คือ 4.70 และ “วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมแสดงความคิดเห็น” มีค่าเฉลี่ย คือ 4.67 ส่วนประเด็นที่ได้รับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ “ความพร้อมของอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์” มีค่าเฉลี่ย คือ 4.47 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการเข้าอบรมในหลักสูตรฯ (n=40)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	Mean	S.D.	ความพึงพอใจ
1. วิทยากรมีความรู้ในหัวข้อที่บรรยาย	4.72	0.54	มากที่สุด
2. วิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้อย่างเหมาะสม	4.63	0.53	มากที่สุด
3. วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมแสดงความคิดเห็น	4.67	0.56	มากที่สุด
4. วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมลงมือปฏิบัติกิจกรรมในขณะจัดการอบรม	4.65	0.57	มากที่สุด
5. วิทยากรสามารถตอบข้อซักถามตรงประเด็น เข้าใจง่าย	4.70	0.51	มากที่สุด
6. วิทยากรบริหารเวลาในการอบรมได้อย่างเหมาะสม	4.60	0.58	มากที่สุด
7. หัวข้อการอบรมเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของท่าน	4.65	0.48	มากที่สุด
8. ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	4.58	0.58	มากที่สุด
9. ความพร้อมของอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์	4.47	0.62	มาก
10. ภาพรวมของการอบรม	4.60	0.58	มากที่สุด
ภาพรวม	4.63	0.56	มากที่สุด

อภิปรายผล

คณะผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา

จากผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฯ พบว่า หลักสูตรฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.59) การที่หลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด สะท้อนประสิทธิภาพของหลักสูตร 3 มิติ คือ มิติที่ 1 การใช้แนวคิดอิงพื้นที่เป็นฐาน ช่วยให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์และตรงกับบริบทการทำงานจริงครูในพื้นที่ ดังที่ผลการประเมิน แสดงผลที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ผลจากการที่คณะผู้วิจัยได้ออกแบบหลักสูตรจากการสำรวจพื้นฐานความต้องการของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กโดยอิงบริบทของพื้นที่เป็นฐาน และสังเคราะห์ข้อมูลด้านสมรรถนะของครูปฐมวัย ศึกษาสภาพความเป็นจริง และความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่โดยนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะของครู จากงานวิจัยของ โชติภา กุณสิทธิ์ และคณะ (2563) ที่ใช้กระบวนการแบบอิงพื้นที่เป็นฐาน ทำให้ครูผู้เข้าอบรมมีสมรรถนะด้านความรู้ในการจัดประสบการณ์ และสามารถนำไปใช้ได้ สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มิติที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ซึ่งในการอบรมคณะผู้วิจัยได้ออกแบบหลักสูตรที่กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมได้แสดงความคิดเห็นและมีปฏิสัมพันธ์กับวิทยากรทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน และการแสดงออกในลักษณะท่าทางต่าง ๆ ทำให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจเนื้อหาของหลักสูตรได้ดีมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ วิไลวรรณ กลิ่นถาวร และศิริพร วงศ์ตาคำ (2565) ที่ระบุว่าจัดการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นได้จากประสบการณ์จากกิจกรรม เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ตั้งแต่ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ทำให้เกิดการผสมผสานมุมมองที่หลากหลาย ส่งผลต่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยคณะผู้วิจัยได้ออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งได้นำเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดสุพรรณบุรี เช่น ขนมสาเล่ ไม้กวาด กระบุงเงิน และสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรีมาออกแบบเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ในรูปแบบของบอร์ดเกม การ์ดเกม คำคล้องจอง และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากวัสดุในท้องถิ่น ทำให้ครูปฐมวัยสามารถสร้างรอยเชื่อมต่อกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นกับการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรีมีภูมิปัญญาและวิถีชีวิตที่สืบต่อมาจากบรรพบุรุษ โดยสื่อจากท้องถิ่นและของเล่นที่ผลิตให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจึงเป็นเครื่องมือที่ทำให้ครูปฐมวัยเข้าใจการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบท และภูมิปัญญาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ทั้งยังรักษาวินัยชีวิตที่ตั้งมาให้คงไว้กับชุมชนภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติดา จิตกล้า และคณะ (2566) ได้ศึกษาของเล่นจากวัสดุในท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กระบวนการประดิษฐ์สื่อของเล่นแบบง่าย ๆ จากวัสดุรอบตัวหรือวัสดุจากท้องถิ่น ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน มีความรู้สึกที่ดีต่อท้องถิ่น

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัยฯ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฯ มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยสมรรถนะในภาพรวมเพิ่มขึ้นจาก 4.45 คะแนน เป็น 4.85 คะแนน การที่หลักสูตรฯ มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก อาจเป็นเพราะหลักสูตรฯ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ Kolb (2014) ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติและการสะท้อนคิด โดยกิจกรรมในหลักสูตรได้เปิดโอกาสให้ครูได้ทดลองปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับบริบทการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Darling-Hammond et al. (2017) ที่เน้นย้ำความสำคัญของ

การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติในการพัฒนาวิชาชีพครู นอกจากนี้ การนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในหลักสูตรยังสะท้อนแนวคิด Culturally Responsive Teaching ของ Gay (2018) ที่ช่วยสร้างแรงจูงใจและความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเนื้อหาของบทเรียน อีกทั้ง รูปแบบการพัฒนาครูที่ผสมผสานระหว่างความรู้สมัยใหม่กับภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลักสูตรนี้ ดังที่ Hargreaves และ O'Connor (2018) ชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จของหลักสูตรไม่ได้เกิดจากความบังเอิญ แต่เป็นผลจากการออกแบบที่รอบด้านและคำนึงถึงหลักการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติจริง การคำนึงถึงบริบทท้องถิ่น และการสร้างแรงจูงใจภายใน

อีกประเด็นที่น่าสนใจ คือ การเพิ่มขึ้นของคะแนนสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีและการออกแบบการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ที่เพิ่มขึ้นจาก 4.10 คะแนน เป็น 4.90 คะแนน สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของครูในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dong et al. (2020) ที่พบว่า สถานการณ์โควิด-19 เป็นตัวเร่งสำคัญที่ผลักดันให้ครูต้องพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะในระดับปฐมวัยที่การจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีความท้าทายเป็นพิเศษ การที่ครูให้ความสนใจกับการใช้เทคโนโลยีและการออกแบบการเรียนรู้มากขึ้น ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Mishra และ Koehler (2016) เกี่ยวกับกรอบแนวคิด TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) ที่เน้นการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยี เนื้อหา และวิธีการสอนเข้าด้วยกัน ซึ่งครูที่สามารถผสมผสานองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครูที่ประสบความสำเร็จในการสอนออนไลน์ คือครูที่สามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับเด็ก ดังที่ Garrison et al. (2021) เสนอว่า ประสบการณ์การสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ได้เปลี่ยนแปลงมุมมองของครูปฐมวัยต่อการใช้เทคโนโลยีอย่างถาวร ผลการวิจัยยังพบว่า ครูที่เคยต่อต้านการใช้เทคโนโลยีได้ค้นพบประโยชน์และความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก

การที่คะแนนสมรรถนะของครูด้านการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม หลังการอบรมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.76 สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ที่ครูจัดไม่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแบบองค์รวมทั้ง 4 ด้านได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hu et al. (2021) พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์มีข้อจำกัดในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบองค์รวม โดยเฉพาะด้านทักษะทางสังคมและการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่นเดียวกับ งานวิจัยของ Yoshikawa et al. (2020) พบว่า การเรียนรู้แบบออนไลน์มักเน้นการพัฒนาด้านสติปัญญาและความรู้ แต่มีข้อจำกัดในการส่งเสริมทักษะทางสังคมและการควบคุมอารมณ์ เด็กที่เรียนออนไลน์มีแนวโน้มที่จะขาดทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังที่ Kim and Smith (2020) เสนอแนะว่า การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยแบบองค์รวมจำเป็นต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว การเล่นและการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน

กลไกที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Darling-Hammond et al. (2017) ที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการผสมผสานปัจจัยหลายด้านเข้าด้วยกัน ประกอบกับการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในบริบทท้องถิ่นเป็นปรากฏการณ์ที่มีความซับซ้อน ปัจจัยแห่งความสำเร็จจึงเกิดจาก ประเด็นที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพหลักสูตรกับสมรรถนะครู ความสัมพันธ์นี้สะท้อนผ่านคะแนนประเมินที่สูงทั้งด้านความเหมาะสมของเนื้อหาและสมรรถนะการสอน การออกแบบเนื้อหาที่อิงบริบทพื้นที่ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู รูปแบบกิจกรรมที่เน้นทักษะปฏิบัติส่งผลต่อความมั่นใจของครูในการนำไปใช้ในห้องเรียนมากขึ้น ประเด็นที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างบริบทพื้นที่กับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น จากการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีความหมาย ยิ่งครูสามารถเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นได้มาก ยิ่งส่งผลให้กิจกรรมมี

ความน่าสนใจและเข้าถึงเด็กได้ดีขึ้น ประเด็นที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความร่วมมือและการพัฒนาแบบองค์รวม ความสามารถในการประสานความร่วมมือกับชุมชนส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเด็กแบบองค์รวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อครูสามารถดึงทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ ส่งผลให้การจัดการประสบการณ์มีความหลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการเฉพาะของโรงเรียนแต่ละพื้นที่ก่อนนำหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาไปใช้
2. ควรมีการสร้างเครือข่ายครูปฐมวัยที่ผ่านการอบรมในหลักสูตร เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ และขยายผลไปยังเพื่อนครูในโรงเรียน
3. ควรมีการจัดทำแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ต่อเนื่องและการแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ (Comparative Study) ในพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกันในการนำหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาไปใช้ เช่น บริบทของชุมชนเมือง และบริบทของพื้นที่ห่างไกล เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาครูและเด็กปฐมวัย
2. ควรมีการศึกษาวิจัยระยะยาว (Longitudinal Study) มีการติดตามผลของการใช้หลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา โดยประเมินพัฒนาการของเด็กและการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานของครูในระยะยาว
3. ควรมีการศึกษากำหนดหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาไปใช้ในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ
4. ควรมีการศึกษากำหนดหลักสูตรการพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็ก ที่สอดคล้องกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและเหมาะสมกับทุกสังกัดแบบอิงพื้นที่เป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมจากภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาในการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์. (2560). *โครงการประสานงานวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่*. สถาบันรามจิตติ.
- โชติกา กุณสิทธิ์ พจมาน ขำนาญกิจ และสำราญ กำจัดภัย. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์บนพื้นฐานการเรียนรู้แบบใช้สมองสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1. *Journal of Buddhist Anthropology*, 5(3): 402-417.

- ยูนิเซฟประเทศไทย. (2563). รายงานสถานการณ์เด็กในประเทศไทย พ.ศ. 2563. ยูนิเซฟประเทศไทย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก, หน้า 1-28.
- วิไลวรรณ กลิ่นถาวร และศิริพร วงศ์ตาคำ. (2565). การพัฒนารูปแบบการอบรมโดยใช้ชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบลงมือกระทำสำหรับครูปฐมวัย. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 14(3): 232-47.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *การศึกษาสภาพการผลิตและพัฒนาครูปฐมวัยในสถาบันอุดมศึกษาของไทย*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี. (2563). *รายงานสถานการณ์ทางวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี*. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2563-2565*. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *รายงานการพัฒนาเด็กปฐมวัย*. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุชาดา จิตกล้า สุดา เจ๊ะอูมา จรุงใจ มนต์เลี้ยง และสุทธิษา มาลีเลิศ. (2566). ของเล่นจากวัสดุในท้องถิ่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านเขาวัง อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 5(4): 1-13.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการสุพรรณบุรี: เมืองแห่งการเรียนรู้*. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี.
- Darling-Hammond, L., Hyster, M. E., & Gardner, M. (2017). *Effective teacher professional development*. Learning Policy Institute.
- Dong, C., Cao, S., & Li, H. (2020). Young children's online learning during COVID-19 pandemic: Chinese parents' beliefs and attitudes. *Children and Youth Services Review*, 118: 105440.
- Garrison, D. R., Anderson, T., & Archer, W. (2021). Online learning in the wake of COVID-19: Perspectives from early childhood educators. *Educational Technology Research and Development*, 69(1): 317-321.
- Gay, G. (2018). *Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice*, (3rd ed.). Teachers College Press.
- Hargreaves, A., & O'Connor, M. T. (2018). *Collaborative professionalism: When teaching together means learning for all*. Corwin Press.
- Hu, X., Chiu, M. M., & Li, H. (2021). Online learning challenges for young children during COVID-19: A systematic review. *Early Education and Development*, 32(8): 1112-1127.
- Kim, J., & Smith, K. (2020). Early childhood education in the time of COVID-19: The importance of human interaction for holistic development. *Young Children*, 75(4): 15-21.
- Kolb, D. A. (2014). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*, (2nd ed.). Pearson Education.
- Mishra, P., & Koehler, M.J. (2016). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 118(4): 1-38.

Yoshikawa H, Wuermli AJ, Britto PR, Dreyer B, Leckman JF, Lye SJ, Ponguta LA, Richter LM, Stein A. (2020).
Effects of the Global Coronavirus Disease-2019 Pandemic on Early Childhood Development: Short- and
Long-Term Risks and Mitigating Program and Policy Actions. *J Pediatr.* 223:188-193.
doi:10.1016/j.jpeds.2020.05.020.